

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - HELSINKI 10
Puhelin (vaihte) 642511 Postisiirto 120811-5
Liikepankit Osuuskassat Säästöpankit tili 5041-6

Yleiskirje n:o 5/74

13.3.1974

Työeläkelaitoksille

Asia: työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden
siirtyminen takaisin työelämään

Työvoimahallinnon aloitteesta on käyty neuvottelut, joihin työeläkejärjestelmän edustajat ovat osallistuneet, sellaisen menetelmän kehittämiseksi, jolla rohkaistaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden siirtymistä takaisin työelämään. Näiden neuvottelujen aikana perustettiin työryhmä, jossa ovat olleet edustettuina Helsingin työvoimatoimiston neuvontaosasto, Kansaneläkelaitos ja sen kuntoutusjärjestelmä, Eläketurvakeskus ja Vakuutusalan Kuntouttamiskeskus. Työryhmän tehtävänä oli suunnitella kysymykseen liittyvien periaatteellisten ja käytännön ongelmien ratkaisua.

Työryhmän ehdottamaan kuntoutusmenetelmään liittyviä toimenpiteitä on pidettävä koeluontoisina ja toimintaa siten koetoimintana. Tarkoituksena on, että määrätyn ajanjakson jälkeen kuntoutusmenetelmän tulokset otetaan tarkisteltaviksi.

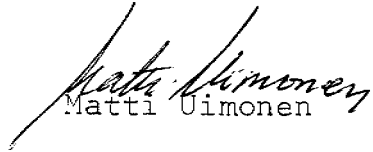
Eläketurvakeskus suosittelee työeläkelaitoksille, että ne työkyvyttömyyseläkeratkaisuja tehdessään ottaisivat työryhmän ehdotukset huomioon. Työryhmän ehdottamasta kuntoutusmenetelmästä käytetään nimitystä *pidennetty työhönsijoitusjärjestely* ja se koskee vain niitä eläkkeensaaajia, joiden kohdalla se on perusteltua, toisin sanoen ei muodostu esteeksi normaalille työhönpaluulle eikä muille kuntoutustoimenpiteille.

Pidennetty työhönsijoitusjärjestely koskee työvoimatoimiston neuvontaosaston kautta työhönsijoitettavia henkilöitä. Neuvontaosasto toteuttaa pidennettyä työhönsijoitusjärjestelyä yhteistyössä Etelä-Suomen sairausvakuutusalueen kuntoutusjaoston ja Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen kanssa. Eläkelaitokset ilmoittavat sopivista kuntoutustapauksista omille kuntoutuselimilleen, joiden toimesta tällaiset hen-

kilöt ohjataan neuvontaosastolle.

Koetoiminta on alueellisesti rajattu koskemaan Helsingin työvoimapiirin aluetta.

ELÄKETURVAKESKUS

Matti Uimonen

Aarre Metso

Liite: työryhmän muistio

14.02.1974

Työryhmä:

Sakari Arvisto (pj) Helsingin työvoimapiiri
Olavi Jyräsalo Kansaneläkelaitos, eläkeos.
Erkki Luoma-aho Vakuutusalan Kuntouttamis-
keskus

Aarre Metso Eläketurvakeskus

Kaarina Summanen Kansaneläkelaitos, kuntou-
tusos.

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEELLÄ OLEVIENTEN HENKILÖIDEN SIIRTYMINEN TAKAISIN TYÖELÄMÄÄN

Kansaneläkelaiissa ja työeläkelaeissa on turvattu työkyvyttömäksi tulleiden työntekijöiden oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Eläkeoikeuden toteamiseen ja eläkkeiden suorittamiseen on oma koneisto. Sen sijaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevan työntekijän työelämään takaisin siirtymisen edistämiseksi ei ole kehitetty toistaiseksi varsinaisia työmenetelmiä. Tämä puute on jo kauan nähty käytännön kuntoutustyössä. Työvoimaviranomaiset, lähinnä vajaakuntoisten henkilöiden ammatillisen kuntoutuksen suunnitteluun osallistuvat sekä näiden työhönsijoittamisesta vastaavat neuvontaosastot eivät useinkaan kykene suoraan sijoittamaan työhön työkyvyttömyyseläkkeellä olevia työnhakijoiksi ilmoittautuvia henkilöitä, vaikka näille voitaisiinkin järjestää heidän työkykyään vastaavaa työtä. Yhtenä syynä epäonnistuneisiin työhönsijoitusyrityksiin näissä tapauksissa on tuotu esiin se, että henkilö pelkää menettävänsä heti eläkkeensä ja työhönmönön tapahduttua sen takaisin saaminen koetaan hankalaksi. Tällöin valitaan turvallisemmaksi koettu vaihtoehto -jäädään eläkkeelle työhönmönön sijasta. Valitettavasti eläkelakien säännökset näin aiheuttavat vakuutetuissa kielteistä kuntoutusasennetta.

Tästä syystä ja siksi, että Etelä-Suomessa vallitsee voimakas työvoimapula, käynnistettiin Helsingin työvoimatoimiston neuvontaosaston aloitteesta viime vuoden kesällä työeläkejärjestelmän edustajien kanssa neuvottelut sellaisen menetelmän kehittämiseksi, jolla rohkaistaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevia siirtymään työelämään. Käytyjen neuvottelujen seurauksena päätettiin perustaa yllämainittu työryhmä suunnittelemaan kysymykseen liittyvien periaatteellisten ja käytännön ongelmien ratkaisua.

Työryhmä korostaa sitä, että seuraavaan jäljempänä ehdotettavaan kuntoutusmenetelmään liittyvät toimenpiteet on katsottava koeluonteisiksi ja toimintaa siten koetoiminnaksi. Työryhmä ehdottaa, että määrätyn ajanjakson jälkeen toiminnan tulokset otetaan tarkisteltaviksi.

- Koetoiminta rajataan alueellisesti koskemaan Helsingin työvoimapiirin aluetta (Uudenmaan lääni pois lukien Orimattila ja Artjärvi ja lisäksi Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi).
- Toiminnasta käytetään nimitystä **p i d e n n e t t y t y ö h ö n s i j o i t u s j ä r j e s t e l y**.
- Pidennetty työhönsijoitusjärjestely koskee vain niitä eläkkeensaajia, joiden kohdalla se on perusteltua, ts. tämä kuntoutusmenetelmä ei saa muodostua esteeksi normaalille työhön-
paluulle eikä muille kuntoutustoimenpiteille, mikäli niitä on pidettävä tarkoituksenmukaisempina.
- Lähtökohtana pidetään sitä, että työeläke ja kansaneläke säilyvät työhönsijoitusjärjestelyn aikana, kunnes saadaan yksilökohtainen tieto työn sopivuudesta ja sen muodostumisesta jatkuvaksi.
- Toiminta perustuu työvoimapoliittisiin ja kuntoutuksellisiin näkökohtiin.

Työryhmä esittää seuraavia toimenpiteitä, joilla osalle työkyvyttömyyseläkkeellä oleviata tehtäisiin mahdolliseksi yrittää siirtymistä takaisin terveydentilan puolesta sopivaan työhön.

Tarkoituksenmukaisen työhönsijoitusratkaisun aikaansaamiseksi ehdotetaan **t y ö k y v y t t ö m y y s e l ä k k e e n j a t k a m i s t a 6 k u u k a u d e l l a** huolimatta solmitusta työsuhteesta. Tänä aikana pyritään saamaan selvyys työn sopivuudesta ja sen jatkuvuudesta.

Tämän jälkeen seuraa **1 v u o d e n p i t u i n e n s e u r a n t a v a i h e**, jonka aikana harkitaan eläkkeiden maksa-

misen jatkamista tai lakkauttamista.

Työeläkkeen maksaminen on, kuten muissakin työkyvyttömyystapauksissa, riippuvainen työsuhteen luonteesta, työstä maksettavasta palkasta ja kuntoutuksellisista näkökohdista. Nämä seikat huomioon ottaen työeläkettä voidaan seurantavaiheen aikana maksaa täytenä, osaeläkkeenä tai eläke lakkauttaa. Niissä tapauksissa, joissa eläke on lakkautettu tai muutettu osaeläkkeeksi, eläkelaitos voi seurantavaiheen aikana ottaa asian oma-aloitteisesti uudelleen käsiteltäväkseen, mikäli on ilmennyt, ettei henkilö ole menestynyt työssään.

Kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen perusosan sekä erikseen tulosidonnaisten osien mahdollinen keskeyttäminen tai lakkauttaminen tulisi harkittavaksi edellä mainitun seurantavaiheen aikana. Mikäli tänä aikana ilmenee, ettei henkilö ole menestynyt työssään, kansaneläkkeen maksaminen aloitetaan uudelleen.

Tehtäessä eläkeratkaisua 6 kuukauden työskentelyjakson jälkeen tulee Kansaneläkelaitoksen ja ko. eläkelaitoksen pyrkiä siihen, että eläkeratkaisu muodostuu yhdenmukaiseksi.

- Pidentetty työhönsijoitusjärjestely koskee vain neuvontaosaston kautta työhönsijoitettavia.
- Neuvontaosasto toteuttaa pidentettyä työhönsijoitusjärjestelyä yhteistyössä Etelä-Suomen sairausvakuutusalueen kuntoutusjaoston ja Vakuutusalan Kuntouttamiskeskuksen kanssa. Neuvontaosastolle jää vastuu siitä, että pidentetty työhönsijoitusjärjestely on myös kuntoutuksellisesti tarkoituksenmukaista. Mikäli jokin muu kuntoutustoimenpide näyttää mielekkäämmältä niin osasto neuvottelee asiasta em. kuntoutustahojen kanssa.
- Toiminnan kohteeksi voidaan ottaa toistaiseksi tai määräajaksi myönnetyllä eläkkeellä olevia.
- Neuvontaosaston hankittua työpaikan se ilmoittaa työsuhteen alkamisesta välittömästi lomakkeella I em. kuntoutuselimille ja jatkotoimenpiteistä lomakkeella II viimeistään 5 kuukau-

den kuluttua työsuhteen alkamisesta. Seurantavaiheen aikana tapahtuvista muutoksista tulee neuvontaosaston myös välittömästi informoida näitä kuntoutuselimiä, joiden asiana on ilmoittaa näistä tapahtumista ja toimenpiteistä eläkelaitoksille.

- Pidennetyn työhönsijoitusjärjestelyn edistymistä valvoo neuvontaosasto. Myös t y ö r y h m ä seuraa ja valvoo toimintaa kokeiluvaiheen aikana.
- Pidennettyä työhönsijoitusjärjestelyä sovelletaan kunkin henkilön kohdalla kerran. Mikäli kuitenkin kuntoutuksellisesti on poikkeuksellisen perusteltua, voidaan pidennettyä työhönsijoitusjärjestelyä soveltaa samaan henkilöön toisen kerran.
- Eläkelaitokset ilmoittavat sopivista kuntoutustapauksista omille kuntoutuselimilleen, joiden toimesta tällaiset henkilöt ohjataan neuvontaosastolle.
- Työryhmä esittää, että kokeilu voidaan aloittaa mahdollisimman nopeasti.

..... TYÖVOIMATOIMISTON NEUVONTAOSASTO puh.

I PIDENNETTY TYÖHÖNSIJOITUSJÄRJESTELY

Nimi ..... Sosiaaliturvatunnus .....

Osoite .....

Eläketilanne: kansaneläke .....mk/kk
työeläke .....mk/kk Työeläkelaitos:.....

Sijointupaikka ..... Alkamisaika .....

Työnlaatu .....

Yhteyshenkilö työpaikalla .....

Tilannearvio 5 kk työsuhteen alkamisesta annetaan ...../.....1974

...../.....1974 Neuvoja .....

..... TYÖVOIMATOIMISTON NEUVONTAOSASTO puh.

II PIDENNETTY TYÖHÖNSIJOITUSJÄRJESTELY

5 kk kulunut ...../.....

Nimi ..... Sosiaaliturvatunnus .....

Työsuhte päättynyt

päätymispäivä ...../.....1974

syy .....

Työsuhte jatkuu

työtehtävä .....

palkka ..... mk/

työsuhteen luonne

vakituinen

tilapäinen

kokopäivätyö

osa-aikatyö

Muuta huomattavaa .....

...../.....1974 Neuvoja .....